

2006 OKULÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ UYGULANMASININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)

Yrd. Doç. Dr. Mustafa DURMUŞÇELEBİ
Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi
mcelebi@erciyes.edu.tr

Dilek AKKAYA
M.E.B., Öğretmen
dr.dilekakkaya@hotmail.com

Öz

Bu araştırma, 2006-2007 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan Okulöncesi Eğitim Programını, okulöncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, mevcut durumu saptamaya yönelik betimsel bir araştırmadır. Kayseri ili merkez ilçelerde, resmi bağımsız anaokulu, kız meslek lisesine bağlı anaokulu ve ilköğretime bağlı anasınıflarında görev yapan 152 okulöncesi öğretmeni, araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin programın amaç ve kazanımlar, içerik, eğitim durumları boyutlarını olumlu; değerlendirme boyutunu ise olumsuz değerlendirdikleri belirlenmiştir. Okulöncesi Eğitim Programının “Amaç ve Kazanımlar, İçerik, Eğitim Durumları ve Değerlendirme” boyutlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin, öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne, mezun oldukları okul türüne ve meslekteki kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi Eğitim Programı, Öğretmen Görüşleri, Değerlendirme.

EVALUATING TEACHERS' OPINION ACCORDING TO 2006 PRESCHOOL EDUCATION PROGRAMME (KAYSERİ SAMPLE)

Abstract

This study was prepared to evaluate on the preschool education teachers' views about the Preschool Education Programme which was first implemented in the school year of 2006-2007. This research is a descriptive study aims to determine the current situation. 152 sample participants of the study are from kindergarten classes in elementary schools, girls vocational school and private kindergartens in the city and districts of Kayseri. Questionnaire was used to get data. Teacher overall objectives and achievements of the program, content, size of positive training cases; reviews the negative reviews the size they were determined. It was found out that teachers' opinion about “Goals and Acquirings”, “Content”, “Level of Education”, “Evaluation” differ according to the schools they are working at, the schools they graduated, their years of experience are located.

Key Words: Preschool Education Program, Teachers' Opinion, Evaluate.

1. Giriş

Toplumsal değişimi ve gelişimi sağlayacak bireylerin yetiştirilmesinde, okulöncesi eğitimin rolü büyüktür. Çocukların öğrenme yaşantılarını artırma yönünde gösterilecek çabalar, okulöncesi döneme ışık tutacaktır.

Bilimsel bulgular, çocuğun kişilik özelliklerinin büyük bir bölümünün ilköğretim çağından önce geliştiğini göstermektedir. Türkiye’de okulöncesi eğitim, isteğe bağlı olarak, zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsamaktadır. Okulöncesi dönemde, çocukların bedensel, zihinsel ve toplumsal yönden gelişmeleri bir bütün olarak sağlanmaktadır¹.

Okulöncesi dönem, gelişim özellikleri ve eğitim ihtiyaçları yönünden farklı bir dönem olarak kabul edilmektedir. Çocukların gelişiminin büyük ölçüde 0-6 yaş arasında tamamlandığı düşünüldüğünde, bu süre içerisinde kazanılan davranış biçimleri, çocuğun tüm yaşamını etkilemektedir. Bu davranış biçimlerini ortaya çıkarmanın yolu da planlı bir eğitim programından geçmektedir.

Çocuğun gelişiminin tam olarak sağlanabilmesi için, ona karmaşık becerileri kazanmasında sistemli olarak yol gösterilmelidir. Eğitim programı, çocuğa bilişsel bir tırmanma sağlayabileceği gibi, çocuğun psikososyal, fiziksel ve devinimsel gelişimini de hızlandırabilir. Bu nedenlerle okulöncesi dönemde, zorunlu okul çağına temellerini teşkil eden becerileri ve yeterlikleri geliştirebilecek esnek, çocuk merkezli bir eğitim programına ihtiyaç duyulmaktadır².

Program geliştirmeyi, eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünü olarak tanımlamak uygun görülmektedir. Hedef kavramı içinde, öğrenene kazandırılacak istendik davranışlar yer almaktadır. İçerik öğesi ile eğitim programında hedeflere uygun düşecek konular düşünülmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde, hedeflere ulaşmak için hangi öğrenme-öğretme stratejileri, yöntemleri ve tekniklerin seçileceği belirtilmektedir. Değerlendirme öğesinde ise, hedef davranışların ayrı ayrı test edilip, istendik davranışların ne kadarının kazandırıldığı ve eğitimin kalite kontrolü vurgulanmaktadır³.

Programın öğeleri arasındaki ilişkiler ve bu ilişkilerin bir süreklilik arz etmesi, programların geliştirilmesini ve değiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Günümüzdeki bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile bilgi çağına gerektirdiği öğrenme, yöntem ve tekniklerindeki yeni yaklaşımlar da değerlendirilen okulöncesi eğitim

¹ T., Gedikoğlu, “Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2005, Cilt 1, Sayı 1, s. 77.

² N., Senemoğlu, “Okulöncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır”, *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1994, Sayı 10, s. 21-30.

³ Ö., Demirel, *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, PegemA Yayıncılık, Ankara, 2005, s. 5.

programlarının yenilenmesini gerektirmiştir. Bu nedenlerle, uygulanmakta olan okulöncesi eğitim programının yerini 2006 yılında yeni Okulöncesi Eğitim Programı almıştır.

Yenilenen okulöncesi eğitim programı hakkında bilgi sahibi olabilmek ve okulöncesi eğitim programını geliştirmek düşüncesiyle bu araştırmada, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanmaya başlanan 2006 Okulöncesi Eğitim Programının uygulanmasının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi ve öğretmen görüşlerinin çeşitli değişkenler ile ilişkisi incelenmeye çalışılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Okulöncesi eğitim kurumlarından çocuğun beklenen düzeyde yararlanabilmesi ve öğretmenin verimli olabilmesi için eğitim programının çok iyi bilinmesi ve uygulanması gerekir. Ülkemizde ise öğretmenlerin programın uygulayıcısı olarak görüşlerinin alınmaması, eğitim sistemini olumsuz etkilemektedir. Yapılan araştırma sonuçları da öğretmenlerin büyük çoğunluğunun yeni programı anlamada ve uygulamada zorlandıklarını göstermektedir. Okulöncesi öğretmenlerinin görüşleri alınmadan, sıralanan nedenlerden dolayı 2006 Okulöncesi Programını uygulamak bir problem olarak değerlendirilmiş ve yaşanan eğitim sorunları ile eksiklikler bu nedene bağlanmıştır.

Okulöncesi Eğitim Programıyla ilgili yapılan benzer çalışmalarda eğitim programının bir boyutu incelenirken, bu çalışmada eğitim programının bütün boyutları incelenmiş, programın uygulanması ve verimliliği hakkında kapsamlı bir bilgi elde edilmiş, programın bir bakıma dönütü alınmıştır. Okulöncesi Eğitim Programının 2006 yılında değişmesi sebebiyle, bu yeni programla ilgili yapılan ilk çalışmalardan olan bu araştırmanın, alan literatürüne katkı sağlayacağı ve gelecekte hazırlanacak programlara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.2. Amaç

Eğitim sürecinde eğitim programlarındaki değişiminin başarıyla gerçekleştirilebilmesi için, bu programlarının uygulayıcısı olan öğretmenlerin buna inanmaları ve bu değişimi gerçekleştirecek niteliklere sahip olmaları gerekir. Yenileşmenin başlangıcında ve uygulanmasında öğretmenlerin görüşlerine başvurulması, onların değişimi kabullenmelerini kolaylaştırabilir. Değişim sürecinde öğretmenlerin görüşlerine başvurulması ve sürecin işleyişine ilişkin önerilerinin dikkate alınması, süreçteki olası aksaklıkların giderilmesi ve gerekli önlemlerin alınarak, sürecin iyileştirilmesi için değerlendirme çalışmalarına gereksinim duyulmaktadır. Bu gereksinimden hareketle araştırmanın amacı; Resmi bağımsız anaokulları, ilköğretime bağlı anasınıfları ve kız meslek lisesine bağlı anaokullarında görev yapan okulöncesi öğretmenlerinin, 2006 Okulöncesi Eğitim Programı ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir.

Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- a. Okulöncesi öğretmenlerinin, 2006 Okulöncesi Eğitim Programının *Amaç ve Kazanımlar, İçerik, Eğitim Durumları, Değerlendirme* boyutlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- b. Okulöncesi öğretmenlerinin, 2006 Okulöncesi Eğitim Programının *Amaç ve Kazanımlar, İçerik, Eğitim Durumları, Değerlendirme* boyutlarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin;
  - görev yaptıkları okul türüne,
  - mezun oldukları okul türüne,
  - mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve analizine ilişkin bilgiler verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, mevcut durumu saptamaya yönelik betimsel bir araştırmadır ve araştırma için tarama modeli kullanılmıştır. Bu yolla araştırma konusu, elde edilen verilere göre betimlenmeye ve belirlenen değişkenlerin söz konusu durum ile ne düzeyde ilişkili olduğu incelenmeye çalışılmıştır.

2.2. Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Kayseri ilinde bulunan resmi bağımsız anaokulları, ilköğretime bağlı anasınıfları ve kız meslek lisesine bağlı anaokullarında görev yapan okulöncesi öğretmenleri oluşturmuştur. Evrenin tümüne ulaşmak zaman ve maliyet açısından ek masraflar getireceğinden, örneklem alma yoluna gidilmiştir. Kayseri ili merkez ilçelerde (Melikgazi, Kocasinan, Talas) görev yapan 152 okulöncesi öğretmeni, araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlere ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1. Örneklem Grubuna Ait Değişkenler ve Yüzdeleri

Değişkenler	Kategori	f	%
Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri	Resmi Bağımsız Anaokulu	65	42,8
	İlköğretime Bağlı Anasınıfı	46	30,2
	Kız Meslek Lisesine Bağlı Anaokulu	41	27
	Toplam	152	100
Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türleri	Açıköğretim Fakültesi	53	34,9
	Lisans	88	57,9
	Lisansüstü	11	7,2
	Toplam	152	100
Öğretmenlerin Meslekteki Kıdem Durumları	0-5 yıl	53	34,9
	6-10 yıl	49	32,2
	11-15 yıl	35	23
	16 ve üzeri yıl	15	9,9
	Toplam	152	100

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada gerekli olan verileri toplamak için, öncelikle bu alanda yapılmış tezler, makaleler ve konuyla ilgili olarak yazılmış kitaplar incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında anket formunun geliştirilmesi aşamasına geçilmiş ve ilk olarak kuramsal çerçeve dikkate alınarak program değerlendirme hakkında, araştırma konusuna bağlı kalınarak çeşitli kaynaklardan bilgiler derlenmiştir. Taslak olarak hazırlanan anket formu, öğretmen görüşleri alınarak yeniden düzenlenmiştir. Verilerin analizinde, SPSS 12.0 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde yüzde, frekans, tek yönlü varyans analizi, Post Hoc, Tukey's HSD ve Dunnett C testlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler, araştırmanın alt amaçlarında belirtildiği şekilde bulgular bölümünde yer almıştır. Elde edilen sonuçlar tablolar yardımıyla görselleştirilmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Okulöncesi öğretmenlerinin programa ilişkin görüşleri

Aşağıdaki tablolarda, 2006 Okulöncesi Eğitim Programında yer alan programın öğelerinden hangilerinin, okulöncesi öğretmenleri tarafından nasıl değerlendirildiğine ilişkin öğretmen görüşlerine ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Programın “Amaç ve Kazanımlar” Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

MADDELER	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Programın amaç ve kazanımları, öğrencilerin gelişim düzeyine uygundur.	5	3,3	62	40,8	8	5,3	56	36,8	21	13,8	152	100
2. Programın amaç ve kazanımları, anlaşılabilir bir dille ifade edilmiştir.	5	3,3	61	40,1	14	9,2	52	34,2	20	13,2	152	100
3. Çocukların bütün gelişim alanlarına yardım edici nitelikteki amaç ve kazanımlar, günlük plan içerisinde dengeli bir biçimde seçilebilir.	6	3,9	39	25,7	34	22,4	59	38,8	14	9,2	152	100
4. Programda bulunan amaçların sayısı azaltılabilir.	4	2,6	48	31,6	31	20,4	51	33,6	18	11,8	152	100
5. Günlük plan hazırlanırken, programda yer alan amaç ve kazanımlar dışında, yeni amaç ve kazanımlar eklenebilir	14	9,2	52	34,2	17	11,2	49	32,2	20	13,2	152	100
6. Amaç ve kazanımların kısa sürede gerçekleştirilemeyeceği dikkate alınarak, amaç ve kazanımlar yıl içerisinde tekrarlanabilir.	3	2	37	24,3	14	9,2	54	35,5	44	28,9	152	100
7. Bir amaç ve kazanımın yıllık plana alınma sıklığına, çocukların gelişim özellikleri, ilgi ve eğitim gereksinimleri göz önünde tutularak karar verilebilir.	5	3,3	30	19,7	19	12,5	51	33,6	47	30,9	152	100
8. Amaç ve kazanımlar seçilirken, seçilen amaç ve kazanımın, birden fazla gelişim alanına hizmet etmesine dikkat edilebilir.	8	5,3	32	21,1	18	11,8	54	35,5	40	26,3	152	100

Tablo 2 genel olarak incelendiğinde, katılımcıların programın amaç ve kazanımlar boyutunu olumlu değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Tablo incelendiğinde en çok dikkati çeken durum, katılımcıların “*Bir amaç ve kazanımın yıllık plana alınma sıklığına, çocukların gelişim özellikleri, ilgi ve eğitim gereksinimleri göz önünde tutularak karar verilebilir*” maddesini olumlu değerlendirmesidir. Bu durumda öğretmenlerin öğrenci merkezli eğitimi savdukları, amaç ve kazanımları seçerken öğrencilerin ihtiyaçlarına dikkat ettikleri söylenebilir. Katılımcıların “*Amaç ve kazanımlar seçilirken, seçilen amaç ve kazanımın birden fazla gelişim alanına hizmet etmesine dikkat edilebilir*” maddesini olumlu değerlendirmesinden, öğretmenlerin öğrencilerin bütün gelişim alanlarının desteklenmesi gerektiğini savdukları düşünülebilir.

Tablo 3. Katılımcıların Programın “İçerik” Boyutuna İlişkin Görüşleri

SORU MADDELERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
9. Programın içeriği açık bir şekilde anlaşıl-maktadır.	11	7,2	57	37,5	15	9,9	51	33,6	18	11,8	152	100
10. İçerik, öğrenci merkezli eğitime uygundur.	6	3,9	52	34,2	17	11,2	58	38,2	19	12,5	152	100
11. Programın içeriği, öğretmenlere bilgiye ulaşmaları konusunda yol göstermektedir.	9	5,9	53	34,9	28	18,4	48	31,6	14	9,2	152	100
12. Programın içeriği, öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak düzenlenmiştir.	11	7,2	38	25	27	17,8	59	38,8	17	11,2	152	100
13. Programın içeriği, öğrencilerin önceki öğrenmeleriyle ilişkilidir.	9	5,9	46	30,3	30	19,7	51	33,6	16	10,5	152	100
14. Programda konular, amaç değil araçtır.	7	4,6	25	16,4	21	13,8	74	48,7	25	16,4	152	100
15. Programda ünitelere yer verilmemiştir.	4	2,6	12	7,9	21	13,8	79	52,0	36	23,7	152	100
16. Program, öğretmene özgürlük tanır.	9	5,9	34	22,4	25	16,4	59	38,8	25	16,4	152	100

17. Programda, yaratıcılık ön plandadır.	7	4,6	34	22,4	25	16,4	63	41,4	23	15,1	152	100
18. Program, öğretmenlerin planlı çalışmasını gerektirir.	5	3,3	26	17,1	22	14,5	64	42,1	35	23,0	152	100
19. Program, çocuğun özgürce deneyimler kazanabilmesine olanak sağlar.	6	3,9	43	28,3	28	18,4	52	34,2	23	15,1	152	100
20. Programda, problem çözme ve oyun temel etkinliklerdir.	7	4,6	43	28,3	22	14,5	58	38,2	22	14,5	152	100
21. Programda, aile katılımı önemlidir.	6	3,9	43	28,3	14	9,2	53	34,9	36	23,7	152	100
22. Programda; belirli gün ve haftalar, yaş grubunun özellikleri dikkate alınarak belirlenmiştir.	24	15,8	45	29,6	16	10,5	42	27,6	25	16,4	152	100
23. Program, geliştirilmeye açıktır.	4	2,6	15	9,9	20	13,2	70	46,1	43	28,3	152	100
24. İçerik, programın amaç ve kazanımları dikkate alınarak düzenlenmiştir	14	9,2	47	30,9	16	10,5	58	38,2	17	11,2	152	100
25. Programın içeriği dikkate alındığında, günlük yaşamla ilişkilendirilebileceği görülmektedir.	16	10,5	46	30,3	20	13,2	51	33,6	19	12,5	152	100

Tablo 3 genel olarak incelendiğinde, katılımcıların programın içerik boyutunu olumlu değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların “*Programda konular, amaç değil araçtır*” maddesini olumlu değerlendirmesinden, programın istenilen hedefe ulaşma noktasında başarılı olduğu ve öğretmenler tarafından bu özelliğin benimsendiği düşünülebilir. “*Programda ünitelere yer verilmemiştir*” maddesini katılımcıların olumlu değerlendirmesi, programın özünün öğretmenler tarafından anlaşıldığını gösterebilir. “*Program, öğretmenlerin planlı çalışmasını gerektirir*” maddesinin katılımcılar tarafından olumlu değerlendirilmesi dikkat çekmiştir. Bu durumda öğretmenlerin, programın ancak planlı bir çalışmayla gerçekleşebileceğini benimsedikleri düşünülebilir. “*Program, geliştirilmeye açıktır*” maddesini öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu değerlendirmesinin nedeni, değişen ve gelişen eğitim sisteminde güncellenmiş eğitim programlarına ihtiyaç olduğunu düşüncülerinden kaynaklanmış olabilir.

Tablo 4. Katılımcıların Programın “Eğitim Durumları” Boyutuna İlişkin Görüşleri

SORU MADDELERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
28. Eğitim ortamı hazırlanırken, sınıf dışındaki ortamlar da göz önüne alınarak düzenleme yapılabilir.	2	1,3	39	25,7	30	19,7	64	42,1	17	11,2	152	100
29. Etkinliklere başlamadan önce, gerekli açıklamalar yapılabilir.	5	3,3	27	17,8	26	17,1	70	46,1	24	15,8	152	100
30. Etkinlikleri uygulamaya başlamadan önce, etkinlikte kullanılacak materyallerin sınıf içinde hazır bulunmasına dikkat edilebilir.	6	3,9	35	23,0	8	5,3	65	42,8	38	25,0	152	100
31. Seçilen eğitim etkinlikleri, çocuğun yaşantılarından yararlanarak oluşturulabilir.	9	5,9	28	18,4	15	9,9	66	43,4	34	22,4	152	100
32. Eğitim etkinliklerini planlarken, çocukların bildikleri ve başarabildiklerinden başlanıp, bu doğrultuda geliştirme ve zenginleştirme yapılabilir.	10	6,6	23	15,1	15	9,9	63	41,4	41	27,0	152	100

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların programın eğitim durumları boyutunu olumlu değerlendirdikleri tespit edilmiştir. “*Etkinliklere başlamadan önce gerekli açıklamalar yapılabilir*” maddesinin katılımcılar tarafından olumlu değerlendirilmesi, etkinliklerin düzenli olması ve çocukların etkinliklerin amacına uygun hareket etmeleri açısından önemlidir. “*Seçilen eğitim etkinlikleri, çocuğun yaşantılarından yararlanarak oluşturulabilir*” maddesinin olumlu değerlendirilmesi dikkat çekicidir. Bu durumun nedeni öğretmenlerin, çocukların motivasyonlarının sağlanması ve eğitim faaliyetlerine aktif katılmalarının ancak yaşantılarına uygun programların uygulanmasıyla mümkün olacağını düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir. “*Eğitim etkinliklerini planlarken, çocukların bildikleri ve başarabildiklerinden başlanıp, bu doğrultuda geliştirme ve zenginleştirme yapılabilir*” maddesinin olumlu değerlendirilmesinden, öğretmenlerinin öğretim ilkelerinden, bilinen-den bilinmeyene ilkesini benimsedikleri düşünülebilir.

Tablo 5. Katılımcıların Programın “Değerlendirme” Boyutuna İlişkin Görüşleri

SORU MADDELERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
33. Program; öğretmenin kendisini, öğrencilerini ve programı nasıl değerlendireceği konusunda bilgilendirmektedir.	24	15,8	58	38,2	12	7,9	43	28,3	15	9,9	152	100
34. Programda, ölçme ve değerlendirmeye ayrıntılı olarak yer verilmiştir.	31	20,4	46	30,3	32	21,1	34	22,4	9	5,9	152	100
35. Değerlendirme, öğrencilerin amaç ve kazanımlara ulaşip ulaşmadıklarını ortaya çıkaracak niteliktedir.	22	14,5	54	35,5	21	13,8	41	27,0	14	9,2	152	100
36. Değerlendirmede, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaktadır.	23	15,1	49	32,2	22	14,5	42	27,6	16	10,5	152	100
37. Değerlendirme, sadece sınıf içi değil sınıf dışı çalışmalara da dayanmaktadır.	21	13,8	39	25,7	36	23,7	42	27,6	14	9,2	152	100
38. Program, öğretmenlerin ölçme araçları geliştirmeleri açısından yol göstericidir.	23	15,1	37	24,3	38	25,0	44	28,9	10	6,6	152	100
39. Programda verilen ölçme ve değerlendirme örnekleri yeterlidir.	30	19,7	49	32,2	30	19,7	38	25,0	5	3,3	152	100
40. Değerlendirme sonuçları; programda aksayan, düzeltilmesi ya da programa eklenmesi gerekenler hakkında bilgi vermektedir.	34	22,4	31	20,4	29	19,1	47	30,9	11	7,2	152	100

Tablo 5 genel olarak incelendiğinde genel olarak incelendiğinde, katılımcıların programın değerlendirme boyutunu olumsuz değerlendirdikleri tespit edilmiştir. “*Program, öğretmenin kendisini, öğrencilerini ve programı nasıl değerlendireceği konusunda bilgilendirmektedir*” maddesinin katılımcılar tarafından olumsuz değerlendirilmesinden, programda bu konuyla ilgili bilgilerin öğretmenleri aydınla-

tıcı düzeyde olmadığı düşünülebilir. “Programda verilen ölçme ve değerlendirme örnekleri yeterlidir” maddesine öğretmenlerin katılmaması, öğretmenlerin bu örnekleri doldurmak istememelerinden kaynaklanmış olabilir. Bu konuda öğretmenlerden, yaratıcılıklarını kullanarak, ihtiyaç duydukları ölçme ve değerlendirme örneklerini geliştirmeleri beklenebilir.

3.2. Okulöncesi öğretmenlerinin görüşleri öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Bu başlık altında katılımcıların görev yaptıkları okul türüne göre, anketi oluşturan dört başlık altında analizleri yapılmış ve sonuçlar tablo halinde verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Puanlarının Görev Yaptıkları Okul Türlerine Göre Dağılımları

Değişkenler	Görev Yapılan Okul Türü	N	$\bar{X}$	ss	F	P	Tukey HSD
Amaç ve Kazanımlar	Resmi Bağımsız Anaokulu	65	3,30	,838	3,646	,028	2 ile 3
	İlköğretime Bağlı Anasınıfı	46	3,33	,854			
	Kız Meslek Lisesine Bağlı Anaokulu	41	2,93	,772			
	Toplam	152	3,24	,842			
İçerik	Resmi Bağımsız Anaokulu	65	3,30	,793	3,717	,026	2 ile 3
	İlköğretime Bağlı Anasınıfı	46	3,36	,801			
	Kız Meslek Lisesine Bağlı Anaokulu	41	2,94	,969			
	Toplam	152	3,25	,845			
Eğitim Durumları	Resmi Bağımsız Anaokulu	65	3,47	,842	4,960	,008	* 1 ile 3
	İlköğretime Bağlı Anasınıfı	46	3,40	,921			
	Kız Meslek Lisesine Bağlı Anaokulu	41	2,94	1,04 2			
	Toplam	152	3,33	,934			
Değerlendirme	Resmi Bağımsız Anaokulu	65	2,80	,884	12,288	,000	1 ile 3 2 ile 3
	İlköğretime Bağlı Anasınıfı	46	2,93	,972			
	Kız Meslek Lisesine Bağlı Anaokulu	41	2,06	1,05 0			
	Toplam	152	2,70	1,00			

Katılımcıların puanlarının görev yaptıkları okul türlerine göre dağılımları incelendiğinde, okulöncesi eğitim programının uygulanması konusunda, ‘‘Amaç ve Kazanımlar’’, ‘‘İçerik’’ ve ‘‘Değerlendirme’’ boyutlarını en olumlu değerlendiren grubun, ‘‘İlköğretime Bağlı Anasınıfında’’ görev yapan öğretmenler grubu olduğu görülmektedir. En az olumlu değerlendiren grup ise, ‘‘Kız Meslek Lisesine Bağlı Anaokulunda’’ görev yapan öğretmenler grubudur. Bu durumun, ilköğretim okullarındaki anasınıflarının çoğunluğunun ikili öğretim (sabahçı-öğleci), anaokullarının ise daha çok tam gün eğitim vermelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Güler (2001), Ankara Üniversitesi’nde hazırladığı ‘‘4-5 ve 6 Yaş Okulöncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi’’ isimli doktora tezinde, anaokulu programı hedeflerinin gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinde okul türüne göre bir farklılaşmanın söz konusu olduğunu saptamıştır. Bu çalışma, araştırma bulgularını desteklemektedir⁴.

Kapıkıran (2002), okulöncesi öğretmenlerinde tükenmişliğin bazı değişkenlere göre incelenmesi konulu araştırmasında, öğretmenlerin kişisel başarısının tam gün çalışma ve yetersiz fiziksel koşullarla bağlantılı olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışma, araştırma bulgularına paralellik göstermektedir⁵.

‘‘Eğitim Durumları’’ boyutu açısından bakıldığında bu boyutu en olumlu değerlendiren grup, ‘‘Resmi Bağımsız Anaokulunda’’ görev yapan öğretmenler grubudur. En az olumlu değerlendiren grup ise, ‘‘Kız Meslek Lisesine Bağlı Anaokulunda’’ görev yapan öğretmenler grubudur. Bu sonuçtan, Kız Meslek Lisesine Bağlı Anaokullarında görev yapan öğretmenlerin, eğitim durumlarını gerçekleştirmede çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerinin önemini kavramadıkları düşünülebilir.

Katılımcıların görev yaptıkları okul türlerine göre varyans analizi sonuçları incelendiğinde programın bütün boyutlarında, katılımcıların görev yaptıkları okul türlerine göre programı değerlendirmelerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

⁴ D. S., Güler, *4-5 ve 6 Yaş Okul Öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2001.

⁵ N. A., Kapıkıran, ‘‘Okul Öncesi Öğretmenlerde Tükenmişliğin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi’’, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2002, Yıl 4, Sayı 13, s. 3.

Tablo 7. Katılımcıların Puanlarının Mezun Oldukları Okul Türlerine Göre Dağılımları

Değişkenler	Mezun Olunan Okul Türü	N	$\bar{X}$	ss	F	P	Tukey HSD
Amaç ve Kazanımlar	Açıköğretim Fakültesi	53	3,76	,799	8,912	,000	* 1 ile 2 2 ile 3
	Lisans	88	3,15	,811			
	Lisansüstü	11	2,86	,719			
	Toplam	152	3,24	,842			
İçerik	Açıköğretim Fakültesi	53	3,67	,849	6,854	,000	1 ile 2 1 ile 3 2 ile 3
	Lisans	88	3,22	,881			
	Lisansüstü	11	2,57	,398			
	Toplam	152	3,25	,845			
Eğitim Durumları	Açıköğretim Fakültesi	53	3,84	,882	7,480	,000	1 ile 2 1 ile 3
	Lisans	88	3,28	,953			
	Lisansüstü	11	2,74	,787			
	Toplam	152	3,33	,934			
Değerlendirme	Açıköğretim Fakültesi	53	3,39	,917	14,077	,000	1 ile 2 1 ile 3 2 ile 3
	Lisans	88	2,58	,946			
	Lisansüstü	11	1,52	,596			
	Toplam	152	2,70	1,005			

Katılımcıların puanlarının mezun oldukları okul türlerine göre dağılımları incelendiğinde; *Amaç ve Kazanımlar*, *İçerik*, *Eğitim Durumları*, *Değerlendirme* alt başlıkları açısından, 2006 Okulöncesi Eğitim Programını en olumlu değerlendiren grup, “Açıköğretim Fakültesi” mezunlarının oluşturduğu öğretmen grubudur. En az olumlu değerlendiren grup ise, “Lisansüstü” mezunlarının oluşturduğu öğretmenler grubudur. Daha donanımlı bir eğitimden geçtikleri düşünülen “Lisansüstü” mezunu öğretmenlerin, programın öğeleri ile ilgili olumsuz görüşe sahip olmalarının nedeni, bu öğretmenlerin programla ilgili yeterliliklerini geliştirecek ve bilgi birikimlerini uygulamalarla pratiğe dönüştürecek ortamın olmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Can Yaşar (1998) Hacettepe Üniversitesi'nde hazırladığı “Ankara İl Merkezindeki Anasınıfı Öğretmenlerinin Yeni Eğitim Programı Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Saptanması” isimli yüksek lisans tezinde, öğretmenlerin mezun oldukları okullar ile günlük plan hazırlarken karşılaşılan güçlükler arasında anlamlı bir fark tespit etmiştir. Bu çalışma, araştırma bulgularına paralellik göstermektedir⁶.

Araştırma bulgularıyla paralellik göstermeyen çalışmalardan Şıvgın (2005) Pamukkale Üniversitesi'nde hazırladığı “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)” isimli yüksek lisans tezinde, önlisans ve lisans mezunu olan öğretmenlerin, okulöncesi eğitim programının hedef ve hedef davranışlar boyutuna ilişkin görüşleri bakımından anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir⁷.

Katılımcıların mezun oldukları okul türlerine göre varyans analizi sonuçları incelendiğinde, *Amaç ve Kazanımlar, İçerik, Eğitim Durumları, Değerlendirme* alt başlıklarının tamamında gruplar arasında, mezun olunan okul türlerine göre programın değerlendirilmesinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

---

⁶ Yaşar, M., Can, *Ankara İl Merkezindeki Anasınıfı Öğretmenlerinin Yeni Eğitim Programı Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Saptanması*, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1998.

⁷ N., Şıvgın, *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)*, Pamukkale Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 2005.

Tablo 8. Katılımcıların Puanlarının Kıdem Durumuna Göre Dağılımları

Değişkenler	Kıdem Yılı	N	$\bar{X}$	Ss	F	P	Dunett C
Amaç ve Kazanımlar	0-5 yıl	53	3,58	,820	8,922	,000	1 ile 2 1 ile 3
	6-10 yıl	49	3,05	,748			
	11-15 yıl	35	2,88	,695			
	16 ve üzeri yıl	15	3,22	1,082			
	Toplam	152	3,24	,842			
İçerik	0-5 yıl	53	3,57	,785	6,810	,000	1 ile 2 1 ile 3
	6-10 yıl	49	3,07	,783			
	11-15 yıl	35	2,98	,737			
	16 ve üzeri yıl	15	3,15	1,159			
	Toplam	152	3,25	,845			
Eğitim Durumları	0-5 yıl	53	3,73	,888	8,651	,000	1 ile 2 1 ile 3
	6-10 yıl	49	3,07	,874			
	11-15 yıl	35	3,07	,766			
	16 ve üzeri yıl	15	3,19	1,157			
	Toplam	152	3,33	,934			
Değerlendirme	0-5 yıl	53	3,10	,945	8,272	,000	1 ile 2 1 ile 3
	6-10 yıl	49	2,51	,916			
	11-15 yıl	35	2,28	,846			
	16 ve üzeri yıl	15	2,57	1,356			
	Toplam	152	2,70	1,005			

Katılımcıların kıdem durumlarına göre puan dağılımları incelendiğinde; *Amaç ve Kazanımlar*, *İçerik*, *Eğitim Durumları*, *Değerlendirme* alt başlıkları açısından 2006 Okulöncesi Eğitim Programı'nı en olumlu değerlendiren grubun, "0-5 yıl arası" kıdeme sahip öğretmenlerin oluşturduğu grup olduğu görülmektedir. En az olumlu değerlendiren grubun ise "11-15 yıl arası" kıdeme sahip öğretmenlerin oluşturduğu grup olduğu görülmektedir. Programın yeni olması nedeniyle, "0-5 yıl arası" kıdeme sahip öğretmenlerin eski programla çok az eğitim vermeleri, yeni programı benimseme ve yeni programa uyum sağlama sürelerinin kısılmasına neden olmuş olabilir.

Parlak yıldız (1998) Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde hazırladığı "Okulöncesi Öğretmenlerinin Anasınıfı Programını Uygulamadaki Yeterlilik Derecele-ri" isimli yüksek lisans tezinde, öğretmenlerin kıdemleri arttıkça uygulama düzey-

leri arasında, kıdemi az olanların lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu sonuç, araştırma bulgularına paralellik göstermektedir⁸.

Uzun (2007) yaptığı çalışma sonucunda, mesleki kıdemi 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan öğretmenlerin, 16 yıl ve üzeri olan öğretmenlere göre konuları belirlerken, çocuğun çevresel ve bireysel gereksinimleri karşılayabilmesini daha fazla dikkat ettiklerini belirlemiştir⁹. Tanrıverdi (2008), Selçuk Üniversitesi'nde hazırladığı “Anasınıfı Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumlarıyla Anasınıfı Eğitim Programında Öngörülen Hedeflere Ulaşılma Derecesi Arasındaki İlişki” isimli yüksek lisans tezinde, kıdem faktörünün öğretmen tutumunu etkilediğini tespit etmiştir¹⁰. Bu çalışmalar, araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Araştırma sonucunu desteklemeyen Genç (1997), Gazi Üniversitesi'nde hazırladığı “Anasınıfı Öğretmenlerinin Eğitim Programından Yararlanma Derecesi ve Nedenlerinin Araştırılması” isimli doktora tezinde öğretmenlerin meslekteki kıdemi ile programdan yararlanma derecesi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını saptamıştır¹¹.

Katılımcıların kıdem durumlarına göre varyans analizi sonuçları incelendiğinde; “Amaç ve Kazanımlar”, “İçerik”, “Eğitim Durumları” ve “Değerlendirme” alt başlıklarının tamamında, kıdem durumuna göre farklı gruplarda bulunmanın 2006 Okulöncesi Eğitim Programının değerlendirilmesinde anlamlı farklılıklar meydana getirdiği görülmektedir.

---

⁸ B., Parlakyıldız, *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Anasınıfı Programını Uygulamadaki Yeterlilik Dereceleri*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu, 1998.

⁹ H., Uzun, *Malatya İlinde Okulöncesi Eğitim Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Anasınıfları Üzerine Bir Çalışma)*, İnönü Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 2007.

¹⁰ H. D., Tanrıverdi, *Anasınıfı Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumlarıyla Anasınıfı Eğitim Programında Öngörülen Hedeflere Ulaşılma Derecesi Arasındaki İlişki*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008.

¹¹ Ş. Ş., Genç, *Anasınıfı Öğretmenlerinin Eğitim Programından Yararlanma Derecesi ve Nedenlerinin Araştırılması*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Ankara 1997.

4. Sonuç ve Öneriler

2006 Okulöncesi Eğitim Programında yer alan programın öğelerinden “Amaç ve Kazanımlar, İçerik, Eğitim Durumları” boyutlarının uygulanmasının, okulöncesi öğretmenleri tarafından olumlu değerlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

2006 Okulöncesi Eğitim Programında yer alan programın öğelerinden “Değerlendirme” boyutunun uygulanmasının, okulöncesi öğretmenleri tarafından olumsuz değerlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okulöncesi öğretmenlerinin, 2006 Okulöncesi Eğitim Programının “Amaç ve Kazanımlar”, “İçerik”, “Eğitim Durumları”, “Değerlendirme” boyutlarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne, mezun oldukları okul türüne ve kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

36-72 aylık çocuklar için hazırlanan 2006 Okulöncesi Eğitim Programının uygulanmasında öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

Programın öğretmenin kendisini, öğrencilerini ve programı nasıl değerlendireceği konusunda bilgilendirmesi amacıyla, ölçme ve değerlendirme uzmanları çalışma yapabilir. Yapılacak çalışmalarla, programın en önemli ögesi olan değerlendirme hakkında, öğretmenlerin olumsuz düşünceleri azaltılabilir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları ve mezun oldukları okul türüne, meslekteki kıdemlerine göre öğretmenlerin ihtiyaç ve beklentilerinin farklı olacağı görülmüştür. Bu görüşle hazırlanacak programların, programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüşlerine dayanması, programın daha düzenli uygulanmasına katkı sağlayabilir.

Eğitim programı hazırlandıktan sonra, uygulamadan önce ya da sonra öğretmenlere seminerler, kurs ve hizmet içi eğitim programları düzenlenerek, yeni program hakkında bilgi verilebilir. Hizmet içi eğitim programlarının okulöncesi öğretmenlerinin, ilgi, istek, ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda düzenlenmesi, öğretmenlerin programa katılımını artırabilir.

KAYNAKÇA

- Can Yaşar, M., *Ankara İl Merkezindeki Anasınıfı Öğretmenlerinin Yeni Eğitim Programı Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Saptanması*, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, 1998.
- Demirel, Ö., *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, PegemA Yayıncılık, Ankara, 2005.
- Gedikoğlu, T., “Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2005, Cilt 1, Sayı 1, s. 77.
- Genç, Ş. Ş., *Anasınıfı Öğretmenlerinin Eğitim Programından Yararlanma Derecesi ve Nedenlerinin Araştırılması*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Ankara 1997.
- Güler, D. S., *4-5 ve 6 Yaş Okul Öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Ankara, 2001.
- Kapıkıran, N. A., “Okul Öncesi Öğretmenlerde Tükenmişliğin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2002, Yıl 4, Sayı 13, s. 3.
- Parlak yıldız, B., *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Anasınıfı Programını Uygulamadaki Yeterlilik Dereceleri*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Bolu, 1998.
- Senemoğlu, N., “Okulöncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır”, *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1994, Sayı 10, s. 21-30.
- Şıvgın, N., *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)*, Pamukkale Üniversitesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Denizli, 2005.
- Tanrıverdi, H. D., *Anasınıfı Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumlarıyla Anasınıfı Eğitim Programında Öngörülen Hedeflere Ulaşılma Derecesi Arasındaki İlişki*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Konya, 2008.
- Uzun, H., *Malatya İlinde Okulöncesi Eğitim Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Anasınıfları Üzerine Bir Çalışma)*, İnönü Üniversitesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Malatya, 2007.